Міністерство культури України

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Факультет театрального мистецтва

Кафедра **Хореографії та пластичного виховання**
(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи
_____ Інга Чхатарашвілі-Петраш
« 31 » 08 2026 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЛАСТИЧНЕ ВИХОВАННЯ (основи сценічного бою та фехтування)
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
(перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий, освітньо-творчий))

спеціальність 026 Сценічне мистецтво
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма Акторське мистецтво театру ляльок (3-АМТЛ)
(назва освітньої програми)

Київ – 2026

Розробник:
Старостін Юрій, доцент, заслужений діяч мистецтв України.

Викладачі:
Старостін Юрій, доцент, заслужений діяч мистецтв України.

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри

Хореографії та пластичного виховання Факультету театрального мистецтва
(назва кафедри, факультету / інституту)

Протокол № 7 від 26.08.2026 р.
Завідувач кафедри _____ *Юрій Старостін*
(підпис)

РПНД погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової/ творчої) програми

Доцент, доктор мистецтва, заслужена артистка України
_____ *Тетяна Сільченко*
(підпис)

Пролонговано:
на 20__/20___н.р.,
Завідувач кафедри _____(_____), протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ПІ)
на 20__/20___н.р.,
Завідувач кафедри _____(_____), протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ПІ)
на 20__/20___н.р.,
Завідувач кафедри _____(_____), протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ПІ)
на 20__/20___н.р.,
Завідувач кафедри _____(_____), протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	**Форма навчання**			
	денна		**заочна**	
Характеристика навчальної дисципліни	***Обов'язкова***			
Курс	**3-й**		**-**	
Семестр	**5-й**	-	**-**	-
Кількість кредитів -	**2**	-	-	-
Загальний обсяг годин -	**60**	-	-	-
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні			
	-	-	-	-
	Семінарські			
	-	-	-	-
	Практичні			
	30	-	-	-
	Індивідуальні			
	-	-	-	-
	Лабораторні			
	-	-	-	-
	Самостійна робота			
	30	-	-	-
Вид підсумкового контролю	**залік**	-	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є
розвивати почуття темпу і ритму;
навчити відчувати дистанцію, загострену увагу до партнера, чіткість пози та жестів;
вдосконалювати координацію, емоційність та темперамент;
розвивати фантазію, уяву.

Завдання

Дати студентам практичні знання, вміння та навички з мистецтва сценічного бою, а також необхідну теоретичну базу з історії та еволюції холодної зброї. Розширити діапазон рухових можливостей, виховати відчуття простору і часу, відчуття форми і стилю.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: елементи сценічного бою без зброї і зі зброєю.

вміти: показати з партнером елементи сценічного бою без зброї і зі зброєю (шпага); використовувати свої знання й навички в творчій роботі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент набуває **компетентності**:

ЗК07. Здатність працювати в команді.

ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.
СК06. Здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів при створенні та виробництві сценічного твору.
СК09. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.
СК13. Здатність розробляти і реалізовувати просвітницькі проєкти з метою популяризації сценічного мистецтва в широких верствах суспільства, в тому числі і з використанням можливостей театральної преси, телебачення, Інтернету.
СК14. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.
СК16. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності.

Очікувані результати навчання (РН) за дисципліною:
ПР02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.
ПР07. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.
ПР10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проєкту).
ПР16. Визначати творчі можливості та перспективи особистого розвитку, здійснювати психологічну саморегуляцію.
ПР18. Знати основні закони психології творчості.
ПР20. Організовувати та керувати професійним розвитком осіб та груп, розробляти та реалізовувати творчі проєкти.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
3-й курс / 5-й семестр:														

Тема 1. Як поводитись зі шпагою.	**4**	–	–	2	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–
Тема 2. Уколи та захисти.	**8**	–	–	4	–	–	4	–	–	–	–	–	–	–
Тема 3. Удари та захисти.	**8**	–	–	4	–	–	4	–	–	–	–	–	–	–
Тема 4. Повторні атаки.	**12**	–	–	6	–	–	6	–	–	–	–	–	–	–
Тема 5. Додаткові елементи нападу та захисту.	**12**	–	–	6	–	–	6	–	–	–	–	–	–	–
Тема 6. Спеціальні вправи та етюди.	**16**	–	–	8	–	–	8	–	–	–	–	–	–	–
Разом	**60**	–	–	30	–	–	30	–	–	–	–	–	–	–

4. Програма навчальної дисципліни
3-й курс / 5-й семестр

Тема 1. Як поводитись зі шпагою.

Пересування. Підготовчі вправи. Вихідне положення, бойова стійка, положення: “За шпаги!”, “Вийняти шпаги!”, “До бою!”, “Вільно!”, “Салют!” (вітання).

Різні види пересування: кроки вперед, назад; подвійні кроки вперед, назад; кроки праворуч, ліворуч; стрибки. З кроком вперед - “До бою!”, з кроком назад - “До бою!” Випад.

Поняття про дистанцію: близька, дальня та середня (основна дистанція для сценічного бою).

Бойова лінія.

Основні позиції – шоста, четверта, друга, сьома. З’єднання – шосте, четверте.

Підготовчі вправи з партнером – усунення зайвого напруження та подолання страху до зброї партнера; пересування синхронно з партнером, переміна з’єднань на місці та у русі (варіація різних темпів).

Вид заняття: *практичне*

Тема 2. Уколи та захисти.

Уколи без партнера : вперед на місці, випад-укол угору, випад-укол униз, повернення у бойову стійку.

Уколи з партнером. Поняття про напрямки уколів, уколи на місці та в русі; окремі уколи у русі з аналогічною контратакою.

Вид заняття: *практичне*

Тема 3. Удари та захисти.

Техніка ударів. Удар згори по голові. Чіткість напрямку. Фіксація. 5-й та 6- й захисти.

Удари праворуч угору (праве плече), праворуч вниз (праве стегно). Удари ліворуч угору (ліве плече) та ліворуч вниз (ліве стегно).

Спочатку удари відпрацьовуються без партнера, на місті, у повільному та середньому темпі. А далі - у парі з партнером.
Удари горизонтальні. Напрям ударів від атакуючого.
Вид заняття: *практичне*

Тема 4. Повторні атаки.
Пересування при повторній атаці. Техніка правої і лівої руки. Кругові захисти.
Кругові : 3, 4, 2, 7. На місці. У русі.
Вид заняття: *практичне*

Тема 5. Додаткові елементи нападу та захисту.
Батмани у 6-й, 4-й, 2-й і 7-й позиціях. Батмани з атакою після них. Контрбатмани.
Захвати, відбиви, зав'язування.
Схема зав'язувань **:** 5-1; 3-1; 5-7; 3-7; 6-2; 4-2; 1-3; 7-3.
(5-1-3-1-3-7-3) 2-4; (6-2-4-2).
Вид заняття: *практичне*
Тема 6. Спеціальні вправи та етюди.
Вид заняття: *практичне*

Основні поняття/ключові слова: *бойова стійка, пересування, подвійні кроки, випад, дистанція, з'єднання, основні позиції, уколи та захисти, схеми уколів, удари, повторні атаки, кругові захисти, захвати, відбиви, зав'язування, прийоми обеззброювання, вправи та етюди.*

5. Методи навчання

Словесний, наочний (ілюстрація, демонстрація), практичний (вправи, практична робота), репродуктивний, творчий.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
Тема 1. Як поводитись зі шпагою.	Закріплення навиків поведінки зі шпагою.	Демонстрація	3
Тема 2. Уколи та захисти.	Відпрацювання уколів та захистів.	Демонстрація	4
Тема 3. Удари та захисти.	Відпрацювання ударів та захистів.	Демонстрація	4
Тема 4. Повторні атаки.	Відпрацьовувати повторні атаки.	Демонстрація	4
Тема 5. Додаткові елементи нападу та захисту.	Повторення вивчених елементів.	Демонстрація	5

Тема 6. Спеціальні вправи та етюди.	Придумати невеликі етюди.	Демонстрація	5

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль – під час занять.

Критерії оцінювання при поточному контролі:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Присутність студента на занятті та активність участі	1

Підсумковий (семестровий) контроль: *залік*

Критерії оцінювання при підсумковому контролі:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Точність і відмінна якість виконання завдань з пройденого матеріалу	21-30
Високий рівень демонстрації умінь з незначними недоліками	16-20
Добрий та посередній рівень виконання завдань з певною кількістю помилок	10-15
Дуже посередній рівень демонстрації умінь із значною кількістю помилок	1-9

8. Розподіл балів, які отримують студенти

3-й курс / 5-й семестр:

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий тест (залік)	Сума
5-й семестр						Присутність на заняттях	
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	15	30	100
6	8	8	10	11	12			

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	**A**	**Відмінно** – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	**B**	**Дуже добре** – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	**C**	**Добре** – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	**D**	**Задовільно** – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)

60 – 63	**E**	**Достатньо** – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	**FX**	**Незадовільно з можливістю повторного складання** – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	**F**	**Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу** – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Рекомендована література

Базова

1. Елькіс Г. Я. Сценічне фехтування. – К.: Мистецтво, 1971.-166 с.
2. Кох І. Е. Основи сценічного руху: 38 уроків.- К.: Мистецтво, 1966.- 104 с.
3. Морозова Г. Сценічний бій (фехтування і пластичні трюки у виставі). – К.: Мистецтво, 1972.-143 с.

Допоміжна

1. Бобошко Ю. М. Режисер Лесь Курбас. Київ: Мистецтво, 1987.-197 с.
2. Брехт Б. Про мистецтво театру. К.: 1977. - 366 с.
3. Веселовська Г. І. Дванадцять вистав Леся Курбаса: [навч. посіб. для вищ. навч. закл. Культури і мистецтв]. М-во культури і мистецтв України. Держ. центр театр. мистецтва ім. Л. Курбаса. Київ: ДЦТМ ім.. Л. Курбаса, 2004.- 238 с.
4. Курбас Л. До групи товариства «Молодий театр» // Курбас Лесь. Березіль. Із творчої спадщини. - К.: Дніпро, 1988. - С. 218-220.
5. Мрига П. Н. Тлумачний словник театральних термінів. Тернопіль.- 240 с.
6. Пави Патрис. Словник театру. Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. - 504 с.
7. Станіславський К. С. Робота актора над собою. Щоденник учня. – ч. 1 та 2. Розд.: «Розвиток виразності тіла» і «Пластика». – К.: Мистецтво, 1953. – с. 436-466.